Oikaisuvaatimus rehtori-sivistysjohtajan viranhaltijapäätökseen 18.9.2026 § 84/2026

Sivhyvlt 20.10.2026 § 108
113/12.01.04/2026

Valmistelija

Henna Breilin, talous- ja hallintosuunnittelija, 040 5908 235

Toivakan kuntaan on saapunut 30.9.2026 sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle osoitettu oikaisuvaatimus. Päätös, johon haetaan oikaisua koskee rehtori-sivistysjohtajan tekemää viranhaltijapäätöstä koulukeskuksen B-rakennuksen wc-tilojen rikkoutuneen wc-istuimen vahingonkorvauksesta. Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan rehtori-sivistysjohtajan tekemän viranhaltijanpäätöksen kumoamista kokonaisuudessaan perusteettomana ja lainvastaisena.

Wc-istuimen rikkoutuminen on tapahtunut 27.8.2026. Oppilas on omatoimisesti tunnustanut tapahtuman. Rehtori-sivistysjohtaja teki asiasta viranhaltijapäätöksen 18.9.2026. Päätöksen perusteena on käytetty vahingonkorvauslakia: luvut 2: § 1-2, 5: § 5.
Viranhaltijapäätös ei olisi asiassa ollut välttämätön, mutta se palvelee oppilaan huoltajia antamalla mahdollisuuden vahingonkorvauspäätöksen maksuttomaan uudelleenarviointiin kunnassa.

Oikaisuvaatimukseen kirjatut perusteet 1-5 (oikaisuvaatimukseen liittyvä sähköpostikeskustelu on pykälän liitteenä (ei julkinen, sisältää henkilötietoja).

1. Menettelyvirhe ja kuulemisen laiminlyönti (Hallintolaki 34 §)
Asiassa on tapahtunut menettelyvirhe, sillä asianosaisille (huoltajille ja oppilaalle) ei ole varattu hallintolain mukaista tilaisuutta tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä. Päätös on tehty yksipuolisesti ilman, että tapahtumien kulkua tai korvausperusteita olisi selvitetty yhdessä perheen kanssa. Vanhempia ei ole kuultu asiassa lainkaan. Rehtori on keskustellut ainoastaan oppilaan kanssa asiasta puhelimitse.

Kommentti
Perusopetuslain mukaan oppilaan aiheuttamista vahingoista tulee ilmoittaa huoltajalle tai oppilaan muulle lailliselle edustajalle.

2. Toimivallan ylitys vahingonkorvaus asiassa
Viranhaltijalla ei ole opetustoimessa sellaista lakisääteistä toimivaltaa, jolla voitaisiin yksipuolisella hallintopäätöksellä määrätä perheelle tai oppilaalle ulosottokelpoinen vahingonkorvausvelvollisuus. Opetushallituksen virallisen linjauksen mukaan vahingonkorvauksista on aina sovittava huoltajien kanssa.

Kommentti
Opetushallituksen linjauksen mukaan koulu tai rehtori ei voi yksipuolisesti päättää oppilaan vahingonkorvausvelvollisuudesta ilman huoltajien kanssa tehtyä sopimusta. Vahingonkorvaukset ovat siviilioikeudellisia riitoja, joita ei voida ratkaista yksipuolisella hallintopäätöksellätai suoralla laskutuksella ilman yhteistä suostumusta.

3. Vahingonkorvausperusteen puuttuminen (Vahingonkorvauslaki 2 luku 1§)
Tapahtumassa on kyse puhtaasta tapaturmasta ja vahingosta. Oppilas nosti laukkuaan lattialta ja hänen oikea kyynärpää asui pöntön vesisäiliöön.

Kyseessä ei ollut tahallinen ilkivalta tai törkeä huolimattomuus, vaan arkinen vahinko. Oppilas soitti rehtorille tapausta seuraavana päivänä ja kertoi itse vahingosta. Vahingonkorvauslain mukaan lievä tuottamus tai tapaturma ei synnytä alaikäiselle korvausvelvollisuutta koulupäivän aikana. Koulun WC-kalusteiden on rakenteellisesti kestettävä tavanomainen nojaaminen ja kosketus.

Kommentti
Kouluympäristössä vahingonkorvaus vaatii vähintään huolimattomuutta tai tahallisuutta. Jos kyseessä on puhdas vahinko tai pelkkä lievä huolimattomuus (esim. kompastuminen tai tavanomainen leikki, jossa tavara rikkoutuu), alaikäisellä ei yleensä ole korvausvelvollisuutta. *Kohtuullistaminen:* alaikäisen (alle 18-vuotiaan) korvausvelvollisuutta on aina soviteltava ja kohtuullistettava ottaen huomioon lapsen ikä, kehitystaso, teon laatu sekä perheen varallisuusolot. Täyttä korvausta ei voida automaattisesti vaatia lapselta.

4. Huoltajien vastuu ja korvausvelvollisuus
Huoltaja vastaa lapsensa aiheuttamasta vahingosta vain, jos hän on laiminlyönyt oman valvontavelvollisuutensa. Koska oppilas on ollut koulussa koulun henkilökunnan valvonnan alaisena, huoltajilla ei ole voinut olla tilanteessa valvontavastuuta.

Kommentti
Jos vahinko tapahtui puutteellisen valvonnan aikana (esim. välitunnilla, jossa ei ollut riittävästi valvojia), koulutuksen järjestäjän oma myötävaikutus tai laiminlyönti voi vähentää oppilaan korvausvastuuta tai poistaa sen. Alaikäinen on vahingonkorvausvelvollinen, eikä vahingonkorvausvelvollisuudessa ole alaikärajaa. Huoltaja ei ole vahingonkorvausvelvollinen alaikäisen aiheuttamasta vahingosta, ellei hän ole laiminlyönyt valvontavelvollisuuttaan. Korvauskäytäntöjen tulee koulussa olla yhdenvertaiset kaikkiin lapsiin, oppilaisiin ja opiskelijoihin nähden, vaikka jokainen vahingonkorvaustilanne tuleekin harkita tapauskohtaisesti.

5. Ikävähennyksen laiminlyönti
Koulu vaatii puolta uuden pöntön hinnasta ja asennuskuluista. Päätöksessä ei ole huomioitu rikkoutuneen WC-istuimen ikää ja luonnollista kulumista. Kuvamateriaalin perusteella kyseessä on vanha kaluste, jonka tekninen elinkaari on ollut pitkällä, jolloin sen nykyarvo on huomattavasti uutta alhaisempi. Uuden kalusteen hankinta- ja asennuskuluja ei voida sellaisenaan maksattaa oppilaan huoltajilla, ja näin ollen parantaa kunnan kiinteistön kuntoa.

Kommentti: vahingonkorvauslaki 5 luku § 5
Esinevahinkona on korvattava esineen korjauskustannukset ja vahingosta aiheutuneet muut kulut sekä arvonalennus taikka tuhoutuneen tai hukatun esineen arvo ja lisäksi tulojen tai elatuksen vähentyminen.

Lapsella tai nuorella ei yleensä ole suurta varallisuutta, joka tulee ottaa vahingonkorvauksen määrää harkittaessa huomioon. Jos vahingonkärsijänä on kunta tai muu opetuksen järjestäjä, korvaus olisi edellä todettujen vahingonkorvauksen määräytymisperiaatteiden mukaan huomattavasti pienempi kuin jos kyse olisi yksityishenkilölle aiheutetusta vahingosta. Mitä nuoremmasta lapsesta on kyse, sitä pienempi korvausvelvollisuuden määrän tulisi olla. Samoin teon tahallisuus tai törkeä huolimattomuus tulee ottaa huomioon. Mikäli kyseessä on vahinko, korvaussumman tulisi olla alempi tai korvausvelvollisuutta ei muodostu

lainkaan. Kun korvaussummasta sovitaan koulun tai oppilaitoksen ja huoltajan kesken, voidaan sopia, että lapsi, oppilas tai opiskelija ei ole lainkaan korvausvelvollinen, jos asiaa kokonaisuudessaan harkiten (esim. lapsen tai nuoren ikä, varallisuus, vahinko) tämä katsotaan kohtuulliseksi.

Hallintosäännön § 18 mukaan palvelualuejohtajan ollessa esteellinen, hänen sijaisenaan toimii kunnanjohtaja tai muu viranhaltija kunnanjohtajan päätöksellä, ellei hallintosäännössä toisin määrätä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Touko Aalto

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää kumota rehtori-sivistysjohtajan viranhaltijapäätöksen 18.9.2026 § 84/2026 ja palauttaa asian rehtori-sivistysjohtajalle uudelleen käsiteltäväksi.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Sirpa Orell-Pohjola palasi kokoukseen päätöksenteon jälkeen klo 17.06.